

Thomas Manns Josef och hans bröder

O.Holmberg

March 22, 2015

En tunn bok från mina föräldrars bibliotek som jag hittar i hyllan. Den läses snabbt igenom under en sittning i den närliggande fåtöljen. Vi känner alla till berättelsen i huvuddrag från småskolan. Thomas Mann har utvidgat denna skiss till en romansvit av fyra böcker, kanske hans mest ambitiösa verk. Författaren rekapitulerar berättelsens huvuddrag och indikerar hur Mann har satt kött på benen. Dock det väsentliga är diskussionen av det religiös-filosofiska tema som engagerar Mann, nämligen skillnaden mellan 'Geist und Seele'. Den förra är rent platonskt, medan den senare är förknippas med det jordiska och det köttsliga. Upplysningen är andens triumf, medan romantiken är själens reaktion. Mann vägrar att ta sida, för honom är det inte ett varken eller utan ett både och. Josef är hans protagonist, köttsligt förbunden i motsats till sin fader Jakob som är mera utpräglad en andens man. För Mann är inte Gud 'das Gute sondern die Ganze'. Ansvarig för såväl det onda som det goda. Det är inte människornas synder som Jesus försonar på korset, utan Guds! Josef framställs i mångt och mycket som en föregångare till Jesus, en medling mellan den rena anden och det mänskliga, köttsliga.

En bok som denna är inte så mycket ämnad att tolka som att väcka intresse. Det krävs en viss självövertvinnelse att ta sig an ett sådant verk, kan denna illa skrift ge den erforderliha pushen?

Författaren nämner de tre stora romanerna som Mann skrivit. Buddenbrook, der Zauberberg och Josef kvadrologin. Dessa omfångsrika romaner har novellartade komplement, och han nämner Toino Kröger, Det Tod in Venedig, samt 'Moses'.

Bibeln är en fascinerande blandning av fakta och fiktion. Att Josef tydde faronens drömmar kommer jag väl ihåg, men vad hette denna faraon? Det fick vi aldrig lära oss, men boken ger namnet Amenhotep IV, ett namn som jag just träffat på i mina undersökningar av Neferite i samband med nedskrivandet av min senaste cykeltur. Neferite, denna underköna egyptisk drottning, vars byst står att beskådas i Berlin och som därmed kan tjäna som vallfartsstad. Hon var dennes gemål. Allting hänger ihop på förunderliga sätt. Var det meningen att jag just nu skulle sträcka mig efter denna bok?

March 22, 2015 **Ulf Persson:** *Prof.em, Chalmers U.of Tech., Göteborg Sweden ulfp@chalmers.se*